Europaparlamentet
2024-2029

ANTAGNA TEXTER

P10_TA(2026)0161

Säkerställande av ansvarsskyldighet och rättvisa med anledning av Rysslands fortsatta attacker mot civilbefolkningen i Ukraina

Europaparlamentets resolution av den 30 april 2026 om säkerställande av ansvarsskyldighet och rättvisa med anledning av Rysslands fortsatta attacker mot civilbefolkningen i Ukraina (2026/2700(RSP))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

– med beaktande av sina tidigare resolutioner om Ukraina och Ryssland,

– med beaktande av Förenta nationernas stadga,

– med beaktande av Genèvekonventionerna från 1949 och tilläggsprotokollen till dem,

– med beaktande av Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen,

– med beaktande av avtalet av den 25 juni 2025 mellan Europarådet och Ukraina om inrättandet av en särskild domstol för aggressionsbrottet mot Ukraina,

– med beaktande av Europeiska rådets slutsatser av den 26 juni 2025, den 18 december 2025 och den 19 mars 2026,

– med beaktande av FN:s generalförsamlings resolution av den 2 mars 2022 där Rysslands aggression mot Ukraina, som strider mot FN-stadgan, djupt beklagades, och av FN:s generalförsamlings resolution av den 14 november 2022 om främjande av rättsmedel och gottgörelse för angreppet mot Ukraina,

– med beaktande av Europarådets konvention om inrättande av en internationell skadeståndskommission för Ukraina,

– med beaktande av inrättandet i Haag av det internationella

centrumet för lagföring av aggressionsbrottet mot Ukraina,

– med beaktande av artikel 136.2 och 136.4 i arbetsordningen, och av följande skäl:

A. Det är över fyra år sedan Ryssland inledde sitt olagliga, oprovocerade och omotiverade fullskaliga anfallskrig mot Ukraina, en fortsättning på det angrepp landet inledde 2014 med annekteringen av Krim och ockupationen av delar av Donbass-regionen, vilket utgör en flagrant kränkning av Ukrainas suveränitet och territoriella integritet med svåra humanitära, ekonomiska, miljömässiga och regionala konsekvenser. Rysslands anfallskrig drivs av en nationalistisk imperialistisk ideologi och är en del av en bredare uppsättning mål riktade mot väst och dess intressen och värden.

B. Ryssland har avsiktligt och vid upprepade tillfällen angripit civilbefolkning och civila objekt, bland annat energiinfrastruktur och vårdinrättningar, vilket utgör allvarliga kränkningar av internationell humanitär rätt, bland annat Genèvekonventionerna och Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen. Genom att upprepade gånger under den gångna vintern angripa Ukrainas civila energiinfrastruktur tvingade Ryssland miljontals människor i Ukraina att genomlida de mycket låga temperaturerna med begränsad tillgång till elektricitet, uppvärmning och rinnande vatten. De kontinuerliga och systematiska angreppen mot energiinfrastruktur leder till omfattande strömavbrott som påverkar sjukhus och samhällsviktiga tjänster och därigenom äventyrar civilbefolkningens liv.

C. Ryska styrkor har på senare tid intensifierat sina luft- och robotattacker mot större ukrainska städer, däribland Kiev, Charkiv, Dnipro, Odessa och Zaporizjzja, vilket lett till ett betydande antal civila dödsoffer och omfattande förstörelse av bostadsområden. Under april 2026 har Ryssland utfört ett hittills oöverträffat antal attacker mot Ukraina, under vilka minst 75 civila dödats och fler än 400 personer skadats. Enligt kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter (OHCHR) har över 500 civila dödats och över 43 skadats sedan den 24 februari 2022, men de faktiska siffrorna är sannolikt betydligt högre.

D. Enligt Unicef har över 200 barn i Ukraina dödats eller skadats, samtidigt som över en tredjedel av Ukrainas barn fortfarande är på flykt och tusentals skolor och utbildningsinrättningar har skadats eller förstörts så att ett av tre skolbarn inte kan delta i heltidsundervisning på plats. FN:s oberoende internationella undersökningskommission om Ukraina konstaterade i mars 2026 att de ryska myndigheterna begått brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser genom deportering och tvångsförflyttning av ukrainska barn och genom deras påtvingade försvinnande. EU har

upprepade gånger uppmanat Ryssland och Belarus att säkerställa ett säkert och villkorslöst återvändande till Ukraina för alla ukrainska barn och andra civila som deporterats och förflyttats. Barn som återlämnats rapporterar att de utsatts för ”omskolning” från de ryska myndigheternas sida i syfte att utplåna barnens ukrainska identitet.

E. Sedan den 24 februari 2022 har Världshälsoorganisationen dokumenterat minst 2 881 attacker mot vårdpersonal, vårdinrättningar, ambulanser och medicinska lager runt om i Ukraina.

F. FN:s generalförsamling har konstaterat att Ryssland måste ställas till svars för alla folkrättsbrott i eller mot Ukraina och bära de rättsliga konsekvenserna av sina folkrättsstridiga handlingar, inklusive ersättning för de skador som dessa handlingar orsakat. FN:s generalförsamling har även erkänt behovet av att inrätta en internationell mekanism för ersättning för skador och förluster till följd av Ryska federationens folkrättsstridiga handlingar.

G. I mars 2023 utfärdade Internationella brottmålsdomstolen arresteringsorder mot Vladimir Putin och Maria Lvova-Belova för krigsförbrytelsen olaglig deportation och förflyttning av ukrainska barn. Domstolen utfärdade därefter arresteringsorder mot ytterligare fyra högre ryska militärer – Viktor Sokolov, Sergej Kobylasj, Sergej Sjojgu och Valerij Gerasimov – som anklagades för att ha lett attacker mot civila objekt och för brott mot mänskligheten.

H. Ryssland har systematiskt angripit och skadat över 1 700 ukrainska kulturarvsplatser och över 2 500 objekt som räknas som kulturinfrastruktur, däribland museer och arkiv, i strid med Haagkonventionen från 1954 om skydd för kulturell egendom i händelse av väpnad konflikt. Unesco har registrerat skador på över 500 kulturarvsplatser i Ukraina, framför allt till följd av upprepade ryska robot- och drönarattacker. Det handlar bland annat om platser av exceptionellt universellt värde, inte minst Sofiakatedralen i Kiev och Odessas historiska centrum, vilket finns med på listan över hotade världsarv som en direkt följd av Rysslands anfallskrig. Den medvetna förstörelsen av den kulturella identiteten ger ytterligare en dimension till den skada som det ukrainska folket utsätts för.

I. Rysslands fortsatta användning av robotar och drönare i närheten av kärntekniska anläggningar i Ukraina – inbegripet exkluderingszonen vid Tjernobyl, som orsakat allvarlig skada på den nya säkra inneslutningen i kärnkraftverket i Tjernobyl – utgör en allvarlig och pågående risk för kärnsäkerheten och det nukleära fysiska skyddet.

J. EU har bekräftat sitt engagemang för full ansvarsskyldighet för krigsförbrytelser och andra mycket allvarliga brott och efterlyst oförminskade insatser för att den särskilda domstolen för aggressionsbrottet mot Ukraina ska tas i bruk, och har också

bidragit med 10 miljoner euro för att finansiera en förberedande arbetsgrupp med uppgift att lägga domstolens institutionella, logistiska och organisatoriska grund.

K. Den 16 december 2025 undertecknade EU Europarådets konvention om inrättande av en internationell skadeståndskommission för Ukraina, i syfte att möjliggöra ersättning till civila offer. Den internationella skadeståndskommissionen för Ukraina ska invigas i anslutning till det 135:e mötet i Europarådets ministerkommitté i Chișinău den 14 maj 2026. Skaderegistret, som upprättades 2023, fungerar som ett register över alla berättigade anspråk på ersättning för den skada som orsakats av Ryssland och har varit ett viktigt verktyg för att ge Ukraina och dess medborgare möjlighet att söka gottgörelse enligt folkrätten.

L. I sin dom av den 9 juli 2025 i målet Ukraina och Nederländerna mot Ryssland höll Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna Ryssland ansvarigt för utbredda och uppenbara kränkningar av de mänskliga rättigheterna, i strid med konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, i samband med den konflikt som inleddes i östra Ukraina 2014, inbegripet nedskjutningen av flyg MH17 i juli 2014.

M. Ingen framtida vapenvila eller fredsprocess får förhindra, försena eller undergräva pågående och framtida förfaranden för ansvarsskyldighet. Ansvarsskyldighet och fred är ömsesidigt förstärkande förutsättningar enligt folkrätten.

1. Europaparlamentet upprepar sitt allra skarpaste fördömande av Rysslands brutala anfallskrig mot Ukraina, inklusive dess avsiktliga angrepp mot bostadsområden och mot civil och kritisk infrastruktur, och kritiserar skarpt den senaste tidens våldsamma ryska attacker mot civila under april 2026.

2. Europaparlamentet upprepar sitt krav att Ryssland omedelbart, fullständigt och villkorslöst upphör med sina attacker mot civilpersoner och civil infrastruktur, drar tillbaka samtliga militära styrkor från Ukrainas internationellt erkända territorium, upphör med sina tvångsdeporteringar och olagliga adoptioner, upphör med sin användning av tortyr och omänsklig behandling samt friger och återbördar alla frihetsberövade, bortförda och olagligt adopterade civilpersoner.

3. Europaparlamentet uttrycker sin orubbliga solidaritet med Ukrainas modiga folk och sitt stöd till Ukrainas självständighet, suveränitet och territoriella integritet inom landets internationellt erkända gränser, och understryker Ukrainas naturliga rätt till självförsvar enligt artikel 51 i FN-stadgan.

4. Europaparlamentet understryker att Rysslands anfallskrig är en uppenbar kränkning av folkrätten och FN-stadgan och ett

exempellöst angrepp på Europas säkerhet. Parlamentet understryker att ledarna för Ryssland och dess allierade måste ställas till svars för sina roller i anfallskriget och i krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten och andra internationella brott.

5. Europaparlamentet noterar med stor oro att den ryska staten och dess föregångare, Sovjetunionen, aldrig har ställts till svars för sina brott, däribland Katyńmassakern – vars historiska sanning Moskva än en gång försöker snedvrida i direkt strid med etablerad bevisning och med sina tidigare medgivanden – och massdeporteringen av hela nationer till Sibirien, och därmed befäster en straffrihetskultur som fortsatte med krigsförbrytelserna under det första och andra Tjetjenienkriget, den ryska aggressionen mot Georgien 2008, dess militära intervention i Syrien och sedan 2014 i Ukraina och som fortsätter att möjliggöra ytterligare illdåd. Parlamentet anser att det fortsatta förhärligandet av personer som den ökände grundaren av den sovjetiska säkerhetsapparaten och arkitekten bakom statsterrorismen, Felix Dzerzjinskij – bland annat genom att han nyligen fått den federala säkerhetstjänstens akademi uppkallad efter sig – och det systematiska förnekandet, snedvridningen och till och med rättfärdigandet av brott som Sovjetunionen begick mot ockuperade folk och mot dem som bebodde det territorium som i dag är Ryska federationen, utgör ett explicit vidmakthållande av denna straffrihetskultur och ger en tydlig indikation på vilka värderingar som maktens män i Ryssland företräder. Parlamentet anser därför att Rysslands brutalitet i Ukraina, som drivs på av det politiska ledarskapet och de högsta militära strukturerna, med stöd av betydande delar av samhället, är systeminbyggd och speglar en djupt rotad imperialistisk politik som är oskiljbar från våld, förtryck och blodsutgjutelse. Om ingen avgörande och verkställbar ansvarsskyldighet säkerställs nu varnar parlamentet för att alla förväntningar på framtida förändring inte bara vore ogrundade utan även farligt naiva.

6. Europaparlamentet beklagar djupt att de internationella ansträngningarna ännu inte har räckt till för att få slut på Rysslands aggression. Parlamentet uppmanar med kraft EU, dess medlemsstater och dess partner att sätta ökad press på Ryssland och kraftigt öka sitt militära stöd till Ukraina, särskilt i fråga om luftförsvar och förmåga till precisionsanfall på djupet, för att skydda Ukrainas civilbefolkning och kritiska infrastruktur.

7. Europaparlamentet lovordar det arbete som FN:s oberoende internationella undersökningskommission för Ukraina bedriver för att utreda alla påstådda kränkningar av och brott mot de mänskliga rättigheterna, kränkningar av internationell humanitär rätt och relaterade brott, och välkomnar förlängningen av dess mandat. Parlamentet avvisar bestämt Rysslands påståenden att landet uteslutande angriper militära mål. Parlamentet påminner om den internationella undersökningskommissionens slutsatser att ryska

styrkor systematiskt har angripit civilpersoner och civila objekt.

8. Europaparlamentet stöder inrättandet och en snabb idrifttagning av den särskilda domstolen för aggressionsbrottet mot Ukraina och uppmuntrar alla EU-medlemsstater att ansluta sig till den. Parlamentet välkomnar Nederländernas löfte att stå värd för den första fasen av den särskilda domstolen och uppmuntrar till intensifierade insatser för att färdigställa ett erbjudande om värdskap för den andra fasen. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att fortsätta att stödja inrättandet av den särskilda domstolen för aggressionsbrottet mot Ukraina, att säkerställa att den tas i bruk så snart som möjligt och att verka för ett bredare internationellt stöd för den.

9. Europaparlamentet lovordar den avgörande roll som Eurojust och dess gemensamma utredningsgrupp spelar för att stödja ansvarsskyldighet för brott som begåtts i Ukraina. Parlamentet uppmanar kommissionen att säkerställa oförminskad finansiering till det internationella centrumet för lagföring av aggressionsbrottet mot Ukraina efter december 2026 och att säkerställa att alla insamlade bevis även fortsättningsvis kan överföras i sin helhet till den framtida särskilda domstolen.

10. Europaparlamentet lovordar ukrainska och internationella civilsamhällesorganisationer som dokumenterar ryska krigsförbrytelser och stöder offer och vittnen. Parlamentet välkomnar det fortsatta stödet från EU:s rådgivande uppdrag för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina, såväl separat som inom ramen för den rådgivande gruppen för massövergrepp, som spelar en avgörande roll för att stärka mekanismerna för ansvarsskyldighet.

11. Europaparlamentet betonar att ansvarsskyldigheten måste utvidgas till alla som är i en position där de kan leda eller möjliggöra aggressionsbrottet, inbegripet de högsta politiska, militära och rättsliga befattningshavarna. Parlamentet understryker i detta avseende att en sådan ansvarsskyldighet även bör utvidgas till domare vid Ryska federationens författningsdomstol och ledamöter av statsduman, som med sina beslut godkände annekteringen av ukrainska territorier och därigenom direkt bidrog till att möjliggöra aggressionsbrottet, varvid de med störst ansvar bör prioriteras.

12. Europaparlamentet framhåller sitt fulla stöd för Internationella brottmålsdomstolens utredning av påståendena om krigsförbrytelser, brott mot mänskligheten eller folkmord som ska ha begåtts i Ukraina. Parlamentet påminner om medlemsstaternas skyldigheter enligt Romstadgan att gripa och överlämna personer som omfattas av Internationella brottmålsdomstolens arresteringsorder och som reser in på deras territorium. Parlamentet uttrycker djup oro över de sanktioner som Förenta staterna infört mot Internationella

brottmålsdomstolen och mot dess åklagare, domare och personal och som undergräver hela dess pågående utrednings- och lagföringsarbete och utgör ett allvarligt angrepp på det internationella rättssystemet. Parlamentet uppmanar kommissionen att snabbt aktivera den blockerande stadgan och medlemsstaterna att snabbt öka sina diplomatiska insatser för att skydda och värna Internationella brottmålsdomstolen, som är en oumbärlig hörnsten i det internationella rättssystemet.

13. Europaparlamentet fördömer Rysslands export av stulen spannmål från ockuperade delar av Ukraina och understryker att dess konfiskering skulle kunna utgöra en krigsförbrytelse. Parlamentet efterlyser omedelbara åtgärder för att stoppa exporten av och handeln med olagligt konfiskerad spannmål.

14. Europaparlamentet uttrycker sitt stöd för att EU ska bli fullvärdig medlem av den internationella skadeståndskommissionen för Ukraina. Medlemsstaterna uppmanas att skyndsamt slutföra alla formella anslutningsförfaranden, så att den internationella skadeståndskommissionen snabbt kan inleda sitt arbete.

15. Europaparlamentet understryker behovet av verkningsfull samordning av alla mekanismer för ansvarsskyldighet i syfte att undvika dubbelarbete, säkerställa effektivitet och minimera de negativa konsekvenserna för offer och vittnen.

16. Europaparlamentet uppmanar vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik samt kommissionen att tillsätta en EU-delegation vid de internationella organisationer som är belägna i Haag – för närvarande Internationella brottmålsdomstolen, Internationella domstolen och Organisationen för förbud mot kemiska vapen – för att bland annat se till att EU deltar på ändamålsenligt sätt i de nya viktiga internationella organ som ska inrättas där.

17. Europaparlamentet välkomnar rådets efterlängtade godkännande av ett EU-lån på 90 miljarder euro till Ukraina. Parlamentet förväntar sig, i linje med de förtydliganden som kommissionen gjorde under sammanträdesperioden i februari 2026, ett korrekt genomförande av den flexibilitet som ingår i paketet inom ramen för det undantagssystem som fastställs i artikel 13.5 i förordningen om inrättande av Ukrainastödslånet[1]. Parlamentet upprepar sin uppmaning att hitta lagliga sätt att använda de kontanta medel som är förknippade med ryska statliga tillgångar som immobiliserats inom ramen för EU:s sanktioner till stöd för Ukrainas försvar och återuppbyggnad, bland annat genom att tillhandahålla ersättning

---

[1] Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2026/467 av den 24 februari 2026 om genomförande av fördjupat samarbete om inrättande av Ukrainastödslånet för 2026 och 2027 (EUT L, 2026/467, 26.2.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2026/467/oj).

inom ramen för den internationella skadeståndskommissionen för Ukraina, samt att, bland andra prioriteringar, finansiera återställandet av den nya säkra inneslutningen i kärnkraftverket i Tjernobyl sedan den skakades av ryska drönarattacker.

18. Europaparlamentet välkomnar antagandet av det 20:e sanktionspaketet mot Ryssland. Parlamentet noterar användningen av verktyget för att motverka kringgående i syfte att blockera omläggningen av export av känslig teknik via länder utanför EU. Parlamentet vidhåller att inga sanktioner bör hävas innan ett fredsavtal har förhandlats fram och verkställts på ett hållbart sätt. Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att systematiskt ta sig an frågan om kringgående av sanktioner.

19. Europaparlamentet uppmanar rådet och kommissionen att se till att EU:s sanktioner mot Ryssland noggrant upprätthålls och utvidgas ytterligare till att omfatta alla personer och enheter vars beslut har möjliggjort eller bidragit till krigsförbrytelser och andra allvarliga brott mot Ukrainas civilbefolkning.

20. Europaparlamentet uppmanar EU:s institutioner och organ, särskilt Europeiska utrikestjänsten, att samarbeta med de ukrainska myndigheterna och gå i spetsen för en aktiv informationskampanj i hela Europa och runt om i världen för att öka medvetenheten om de krigsförbrytelser som begåtts av Ryssland och dess allierade och bygga upp stöd för ansvarsskyldighet och rättvisa.

21. Europaparlamentet upprepar att olaglig deportering och tvångsförflyttning av ukrainska barn utgör ett allvarligt brott mot internationell humanitär rätt och en djup kränkning av de mänskliga rättigheterna. Parlamentet välkomnar kommissionens initiativ att tillsammans med Ukraina och Kanada stå värd för ett högnivåmöte i den internationella koalitionen för återförande av ukrainska barn i Bryssel i maj 2026. Parlamentet uppmanar de medlemsstater som ännu inte har ratificerat Istanbulkonventionen att göra det utan dröjsmål.

22. Europaparlamentet fördömer Rysslands systematiska försök att utplåna Ukrainas historia, kultur, språk och identitet. Parlamentet påminner om att omfattningen av den förstörelse som orsakats av Rysslands aggression fortfarande är allvarlig och att de direkta skadorna på Ukrainas kulturinfrastruktur och kulturarv i april 2026 uppskattas till över 4 miljarder euro.

23. Europaparlamentet understryker att Rysslands anfallskrig och angreppen på industri- och energiinfrastruktur har orsakat allvarlig och långvarig skada på Ukrainas miljö, däribland förstörelse av ekosystem och förorening av vatten och mark.
Parlamentet uppmanar EU och dess medlemsstater att stödja alla initiativ som dokumenterar den miljöförstöring som orsakats av

Rysslands krig och att stödja insatser för att säkerställa ansvarsskyldighet och ersättning.

24. Europaparlamentet bekräftar EU:s orubbliga engagemang för Ukrainas återuppbyggnad och upprepar sin beredvillighet att bidra till återuppbyggnaden av Ukrainas ekonomi och civila och kritiska infrastruktur. Parlamentet betonar Ukrainafacilitetens strategiska betydelse för att stärka Ukrainas motståndskraft, påskynda landets återhämtning och stödja dess väg mot hållbar utveckling och EU-medlemskap.

25. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen, vice ordföranden för kommissionen/unionens höga representant för utrikesfrågor och säkerhetspolitik, medlemsstaternas regeringar och parlament, Ukrainas president, regering och Verchovna rada, FN:s generalsekreterare, Europarådet, Förenta staternas kongress, Internationella brottmålsdomstolen och de ryska myndigheterna.